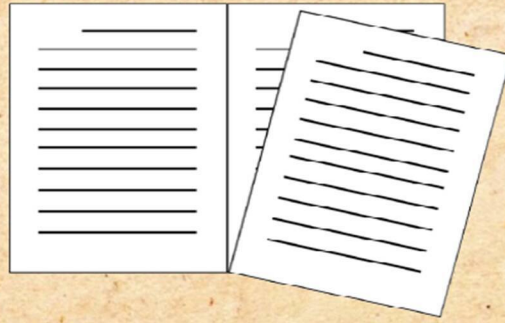

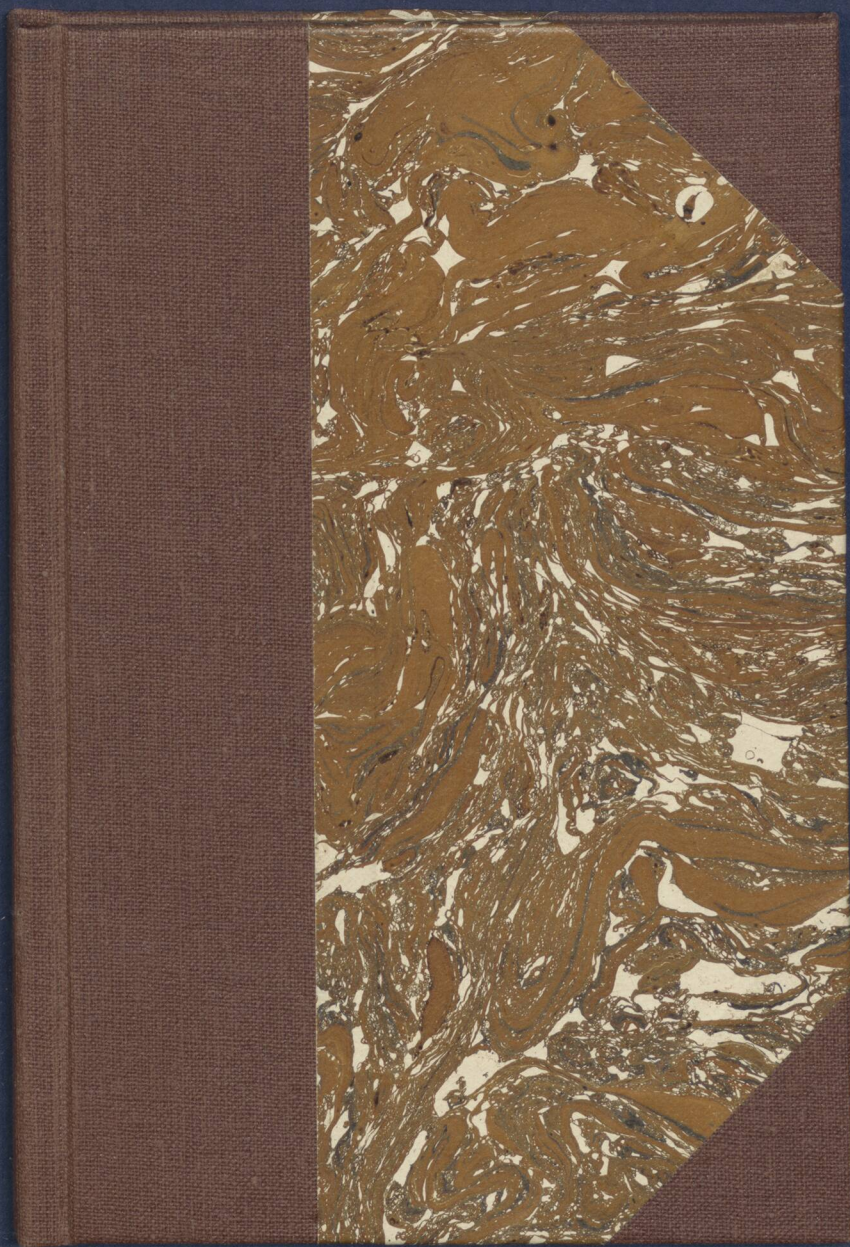

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

**Inc. 427 Fragm.
(karta ochronna)**

SD 19118 I

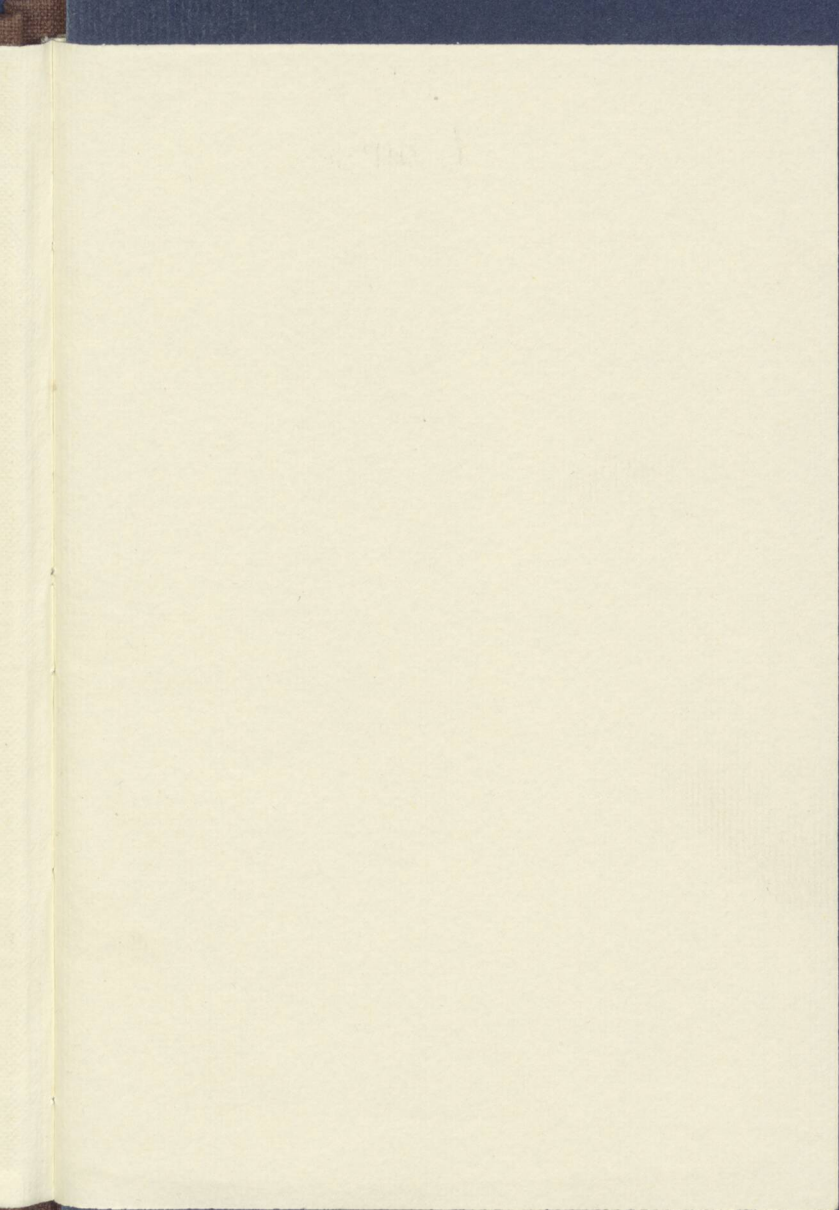
Inc. 427 Fragm.

828682

N. 2403605

022
lū
e t
me
e b
pa
e q

in
022
er
al
3 a
tu
e i
iffi
mū
ico
ite
tio
ig
te
mū
mū
g

ozes oz
lū taci
e talū
mez qz
e bene
primo
e excel.

nata
ordi
et ob
āba
āliā
tu p
e pfa
īficia
fuit re
ice p
te re
tio cū
īpfa
te de
misset
itare
ensa

Altricationis. hoc ideo dicit. qz olim super Berāt opi
niones. dicebat hugo qz bigam⁹ gaudebat privilegio elica
li et canonis. quia tenebatur portare tōsurā. s. de vi. 7 ho.
cle. clericus si tonsura. et erat de fozo ec. ar. lxxxi. di. dictū
et ad minores ordines ascendere potat. xxxiiij. di. si quis vi
duā. ij. in fi. a contrario sensu. et. c. lector. Jo. et alij cōtra
per. c. lxxxiij. di. quisqz. et ibi hec altricario. vbi dicitur qz

ti. Reg. x. i. p. ge. lugd.
Altrica. **De bigamis.**
tionis antiq̄ dubium

pñtis declarationis oracu
lo decidētes bigamos om
ni privilegio clericali dcla
ramus esse nudatos et co
bertioni fori secularis ad
dictos consuetudine con
traria non obstante. ipsis
qz sub anathemate phibe
mus deferre tōsurā vñ ha
bitū clericalē inno. iij.

De officio vicarij.
Romana ecclesia.
et infra. cū remen.
archieps i officialē alicui⁹
fraganei sui eccōis sere

qz clie? viduaz aut
scām vxorem dux
erit omī ecciastice
dignitatis priuilegio
mor denudet laica
li sibi tñ cōmunio
ne concessa. et p il
lud denudatur. vi
debatur nō eē pua
tus sed priuandus
pñs ergo constō d
clarat h. si. l. ar. cu
te. l. vesis. l. s po
stu. bere. insti. l. qd
certatū. l. de furt.
apud antiqz.

Bigamos. vere
vel interpretatiue.
vt quia duas vxo
res habuit. vñ cum
vidua vel corrupta
cōtraxit. s. e. de bi
gamis. xxi. di. de
de. et hoc verū e
de hys qui se in

sed ut predixi sic placuit principi. et sufficit sic scriptū esse
ff. qui et a quib⁹. p̄sperit. vi. q. iij. scriptum est in lege. d̄ fe
rijs. c. ij. in prin. met. in illis ergo secus. sic ⁊ i p̄ochia
a Non inuini lib⁹ eccl̄ijs. s. de elec. l. 3 canō. ⁊ b forte vo
luit dicere io. q̄ no. de elec. cū dilecti. q̄ in minorib⁹ dignita
tib⁹ simplex ep̄s dabat veniā etatis. vel forte aliter intel
b Canonicum. quia non sunt illegitimi. lexit.
non corpe viciati.
nec bigami. nec cri
minosi.

c Dispēsare. sed
nūquid p̄mouēdo
dispensat de hoc vi
de. li. di. qui in aliq̄
liij. di. si seruus. in
prima glo. lxxi. di.
si quis sine. xvi. q. i
ecclesia. de concef.
preben. l̄as. d̄ scif.
fraternitatis. et p̄
modernos. de fi. p̄f
biē. veniens. et de
cle. coniu. diuersis.
et satis est euident
ar. q̄ p̄mouendo n̄
dispēsat. q̄ puniē
promouens. s. de
elec. nihil est. s̄ hic
determinatū est de
patiente defectum

in etate. Quid de patiente defectū in ordinibus si eligatur
ad tales personatus vel dignitates sine cura. nunquid ne

obtinere possint. si aliud n̄
obstat canonicū libere di
spēsare. Oni. viij.

S q̄ defectū **De filiis p̄sbi.**
patie nataliū ex dispēsato
ne p̄ ep̄i licite si ei aliud
canonicū nō obsistat ad or
dines p̄moueri miores et
obtinere bñficiū cui cura
nō imminet aiarū. dūmo
do sit tale sup quo per ip̄s
ep̄um valeat dispensari.
Ad ordines q̄z maiores v̄l
bñficia sup q̄b⁹ neq̄t ep̄s

Q

CONCIO
DE PASSIONE
DOMINI NOSTRI
IESV CHRISTI.

Excerpta

Ex tertio tomo Concionum, Sta-
nislai Grodicij SOCIETA-
TIS IESV.

CRACOVIAE,
Ex Officina Nicolai Lobij.
Anno Dñi. 1609.

SD 191181

826682

CONCIO
DE PASSIONE DO-
MINI.

THEMA,

Ecce Homo. Ioan. 19. 5.

MAGNA equidem de causa, pri- Exemplum
Isaie Pro-
phetæ.
Isaia 53. 1.
mus Prophetarum; qui Diuo Hie-
ronymo Euangelium texuisse vi-
sus est, conscripturus eam; cuius
hodie memoriam agimus historiam, ab his
illam orditur verbis. *Quis credidit auditui no-
stro? & brachium Domini cui reuelatum est?*
Quibus quid aliud agit, quam admirationem
in nobis excitat rei planè stupendæ? proin-
de infidelibus creditu impossibilis? nempe
quomodo is de quo paulò post, inquit: *Ge-
nerationem eius quis enarrabit?* ipse videlicet Ibid. 6. 3.
Deus, tanta & talia pati debuerat; qualia &
ipse per spiritus prænotationem sciuerat, & nos
iam præterita recolimus. Hæc ipsa verò Tum Pauli
Apost.
Rom. 5. 6.
post modum D. Paulus demirans, causamq;
rei inuestigans inquit. *Ut quid enim Christus,
cum adhuc infirmi essemus, secundum tempus pro
impis mortuus est?* Hos igitur & veteris & no- Ad admirat.
impellimus
A 2 ui testa-

PAS. DNI. NOSTRI IESV CHRI.

Thema ad
adaptum.

Quando à
Pilato pro-
latum.

ui testamenti duces sanctissimos sequentes,
corumq; vestigia præmentes, nos quoque;
quòd ipsi admirati sunt, suspicere in animum
induximus nostrum. Ad quod præstandum,
istud quòd audiuiſtis thema, breuè quidem
verbis; at longum sensu, aptissimum mihi
visum est. Prolatum autem fuit, vt noſtis, à
Pilato : qui post sudorem sanguineum; quem
CHRISTVS IESVS Dominus noster vbe-
rem in horto effudit : post captiuitatem, ir-
risionem, vapulationem, ac condemnationem
eius ad mortem factam à Iudæis : post alter-
cationem quoque; quàm satis longam habu-
it Pilatus cum eis; nec non, post missionem
IESV ad Herodem, & remissionem ad Pila-
tum : imò post diram etiam flagellationem,
coronationem, ac speciosæ illius faciei enor-
mem per frequentes alapas ac percussiones,
perq; sputa turpissima defædationem : post
hæc, inquam, vniuersa, & alia quæ vobis me-
ditanda relinquo, Pilatus volens ad commi-
serationem populum Iudaicum inducere,
producens IESVM extra Prætorium excla-
mauit; ECCE HOMO. Ac si diceret; tam
afflictus, tam malè tractatus, vt an homo sit
vix discerni queat. Quomodo autem Iudæi
hæc verba exceperint, in prima Concione
differuimus.

Et quo fine.

PROP:
Bipartita.

Nunc verò non Pilatus; sed nos : non ad
Iudæos scelestos; sed primum quidem ad
Deum Patrem; postea verò ad populum
Christia-

ADMIRATIO ET AMOR.

Christianum ea dirigemus : sicq; in duas partes concionem hanc diuidemus. In quarum prima, tùm miranda diuina iudicia, causasq; illorum inuestigabimus; tùm amorem eius erga genus humanum demirabimur. In secunda verò, tùm quisnam homo iste fuerit considerabimus, tùm ad redamandum illum nos excitabimus. Da Christe I E S V id ita faciamus; vt amori tuo, quantum in nobis est respondentes, redemptionis tuæ participes in æternum effici valeamus.

Paulò antequam Pilatus verba hæc ,
E C C E H O M O, in medium proferret, steterunt coram tribunali, tùm ipsius Pilati, tùm Iudæorum, duo homines, alter Archilatro, & seditiosus & homicida, **B A R A B B A** nomine; alter **I E S V S** Archisanctus: qui & mortuos ad vitam reuocabat, & pacificabat omnia. Quid factum? Post concertationes, hinc & inde vltro citroq; habitas, tandem tū Iudæorum, tum præsidis sententia, **B A R A B A S** nocentissimus absolutus; **I E S V S** verò innocentissimus Cruci adiudicatus est? Mirum, nec mirum. Mirum, tantam cœcitatem inuasisse homines, & excellentes, & iudicio mundi prudentes. Etenim tum temporis homines orbis totius, in duas diuidebantur partes: in Iudæos, inquam, & in Ethnicos. Et Iudæorum quidem hic simpliciter erant omnium excellentissimi; nempè summus Pontifex, cum suo celeberrimo concilio san-

I. PARS,
E C C E H O-
M O Pater
 æternæ.
 Decretum
 datum pro
 Barabba cō-
 tra **I E S V M.**

Mirandum.

PAS. DNI. NOSTRI IESV CHRI.

hædrin dicto : ex Ethnicis verò fuit Pilatus, vices gerens Tiberij Imperatoris : cui tunc totus penè suberat terrarum orbis ; quique vt est probabile ; non nisi viris, quos iudicabat sapientissimos, talia munia committebat. Mirum itaq; videri posset, tantos viros ad tantam iniustitiam delapsos fuisse : at ex parte altera, mirum non est, duplici nomine. Tum quòd iudicium istud hominum esset impiorum. atqui vtinam talia inter Christianos, aut non reperiantur, aut rarius saltem quam fit, eueniant ! tum, quod omnes isti non noscent, quis esset I E S V S. Nam teste

Nec mirandum.

1. Cor. 2. 8

D. Paulo ; *Si cognouissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent.* Quare hæc duo è contrario admirationem à nobis propulsant.

At decretū datū à Deo pro Adam cum omnibus sceleratis contra IESVM.

Psal. 7. 10.

Heb. 4. 13.

1. Tim. 1. 9.

Verumenimverò hoc stupendum planè supra modum est. Stetisse ad tribunal sanctissimi, iustissimi, scrutantis *corda & renes* cuius oculis omnia nuda & aperta sunt Dei ; vna quidem ex parte, primum omnium parentē Adamum, cum tota sua progenie, nempè cū peccatoribus, sceleratis, & contaminatis, patricidis & matricidis, homicidis, fornicarijs, masculorum concubitoribus, plagiarijs, mendacibus, periurjs, nec non incredulis, Idololatrijs, blasphemis, hisq; similibus innumeris. Ex altera verò parte ; stetisse CHRISTVM IESVM, verbū æterni Patris carnem factum, purissimum, innocentissimum, virtuosissimum ; in quo nec peccatum ullum fuit, nec esse potuit : & ecce profer-

Ioan. 1. 14.

ADMIRATIO ET AMOR.

7

profertur decretum ex ore altissimi ; vt ille
 quidem cum omnibus suis absolueretur ; hic
 verò pœnas pro eis lucret. Quo teste ? Ipso. *Iſa. 53. 8.*
 met Deo ; cum per Prophetam inquit ; *pro-*
pter scelus populi mei percussus eum. Et Apostolo
 Paulo, qui de eodem loquens Deo, ait : *qui Rom. 8. 32*
etiam proprio filio non pepercit ; sed pro nobis omni-
bus tradidit illum. Quid hîc audio ? Quid co- Stupendum
 gito ? Quid dicam ad ista ? Mens obstupe- sanè.
 scit, animus deficit, hæret lingua, tremunt la-
 bia, : sed animat me alter Propheta, his ver-
 bis alloquens Deum : *Iustus quidem tu es Do-*
mine, si disputem tecum ; verum tamen iusta loquar
ad te. Quare via impiorum prosperatur, bene est
omnibus qui prauaricantur, & iniquè agunt ? Est
sanè quod demirare ô Propheta ; Deum im-
pios exaltare, pios deprimere : Sanctos pati,
icelestos verò, qui eos affligunt, lætari : sed
audi nunc, ni ego fallor, longè quid mirabili-
us. Non solùm enim prosperantur hic im-
pij ; quod tu miraris ; sed etiam ab omnibus
suis impietatibus absoluuntur ; si volunt :
iustus autem, innocentissimus, Filius deniq;
Dei, morti turpissimæ adiudicatur ; vt illo-
rum persoluat debita, vtq; Patri æterno pro
ijs satisfaciat. Quis audiuit talia ? Quis ad
hæc non obstupescat ? Quis nodum istum
dissoluat ? Nam ad illud tuum ô Propheta,
responderi potest ; prosperari hic impios, vt
cum diuite epulone in æternum puniatur : Lu. 16. 22.
 pati verò hic pios, vt cum Lazaro gaudeant

Quod si stu-
pebat Ier.
prosperita-
tè impiorū.
Ier. 12. 1.

Hoc magis
mirandum.

Nam illud
soluitur hoc
non tam
facile.

æuiternè. (Audiant hæc & intelligant quos parabola tangit) at verò dari pium pro im-
pio, à pio & iusto iudice Deo, quis intel-
ctus capiat?

Dei iudicia
alta.

O Pater æterne, ô Deus sapientissime;
quàm alta sunt iudicia tua, & quis poterit ad
ea? Si enim Prophetam minora angebant;

qui nos grauiora & difficiliora non turbent!
Quare sine me paucis tecum loqui, & parce,

Urgetur dif-
ficultas.

si quid insipienter effutiuero. Quid est quod
tu pro nobis sceleratis, filium tuum ad tanta
tormenta, quanta hodie recolimus, & ad i-
psam mortem crucis turpissimam tradideris?

Exo. 23. 7.

Insontem
non esse da-
mnandum.

Nonne in lege tua scriptum est; *Insontem &*
inustum non occides? Quis innocentior ipsa in-
nocentia: quis iustior CHRISTO IESV?

Eze. 18. 20

Vnum pro
alio non ef-
sepuniédū.

An oblitus es, qui nihil obliuisci potes; quòd
per Prophetam dixisti: *Filius non portabit ini-*
quitatem Patris: displicuitq; tibi olim Iudæos
vertisse, *parabolam in prouerbiū dicentes;* Pa-

Ergo.

Abid. Ser. 2

tres comederunt vnam acerbam, & dentes filiorum
obstupescunt. Nunc verò filius tuus portat ini-
quitatem & patrum & filiorum & omnium,
& pro pomo acerbo, quòd comederunt pri-
mi parentes, dentes filij illorum IESV ab a-
ceto & felle minis obstupescunt. O stupor,
ô iudicia! Audiui quidem te dicentem; *pro-*
pter scelus populi illum percussus fuisse. At
hoc non tollit, sed auget difficultatem. Nam
iterum iterumq; peto & repeto: cur pro me
meiq; similibus hominibus nequam, innox-
um si-

ADMIRATIO ET AMOR.

um filium tuum tali morti adiudicasti? Etenim vel sunt tibi homines necessarij, vel non. Si sunt necessarij, (quod non puto) perde hos impios; & crea pios. Recordor te propter peccata carnalia olim dixisse; *Delebo hominem quem creavi à facie terræ, ab homine vsq; ad animantia, à reptili vsq; ad volucres cali: pœnitent enim me fecisse eos: delestiq; omnes, præter octo personas: hic verò cum sint scelera maiora, dele omnes & parce filio tuo sanctissimo, & innocentissimo: Sin verò non sunt tibi necessarij homines, prout non sunt; cum sine illis beatus fueris ab æterno; cur adeò affligis vnigenitum tuum, dilectum tuum, in quo tibi bene complacuisti? An non hunc occidere, maius & grauius est cæteris peccatis vniuersis?*

Homines
potius delē-
di omnes vt
& rei, & nō
necessarij.

Gen. 6. 7.

Mat. 17. 5

Parce mihi Domine, parce benignissime. Bonitas & altissima iudicia tua; malitia vero mea: innocentia dilecti filij tui; nequitia verò generis humani, cogit me isthæc loqui. Neque verò ego volo disputare tecum, aut contendere; cum sciam me non posse tibi respondere vnum pro mille: Sed volo demirari, facta tua, & ea quæ tu dederis communicare populo tuo; vt pariter omnes & timeamus iudicia tua secretissima, & ad amorem tui amore tuo exstimulemur: Itaq; testor inprimis, contra omnem hæreticorum perfidiam; me tenui & penè nullo ingenio & iudicio meo nolle metiri incomprehensibilia iudicia

Causa hu-
ius confide-
rationis.

aut Iob. 9. 3.

Hinc tria.

1.
Protestatio.

Dei; multò minus autem naturam & essentiam ipsius proteruè inuestigare; sicut nunc proh dolor quidam qui se Christianos vocant, peius quàm olim Philolophi Ethnici faciunt. Deinde moneo omnes mihi in Chri-

2.
Admonitio

sto charissimos, vt vos quoque idem faciatis: & tum iudicia vestra iudicio Ecclesiæ, & eorum quos CHRISTVS IESVS ei præfecit, submittatis humiliter: tum iudicia diuina metuatis grauitè, neque dicatis vt soletis: Quid est hoc? quantulum est istud peccati? num propter hæc irasci deberet Deus? istanè adeò vt dicitur punientur? & his similia, quæ conscientix vestræ, & sermones quotidiani norunt. Abstinete ab istis obsecro, conside-

3.
Veræ causæ
mortis Christi
& diuisionis
sequentiū.

rantes; quæ & quales sint censuræ diuinæ. Postremò dico vt in omnibus diuinis actionibus; ita etiam in ista; imò multò magis in ista, non esse iniustitiam, sed iustitiam esse: non crudelitatem; sed miserirordiam: non insipientiam; sed summam sapientiam. Esse insuper & exaltationem IESV, & summam erga nos charitatem eius ac dilectionem. Hæ sunt causæ mortis Christi ex parte Dei; quas demiror, quas laudo, quas exalto: vtq; vos idem faciatis, rogo & moneo. Præsentes estote, & animis & auribus, dum hæc excutio: dabit Deus, & mihi sufficienter loqui, & vobis vtiliter audire.

PROBA-
tor hic.

Itaque percurram in primis hæc puncta: postea exemplo & antithesi dicta illustrabo; vt om-

ADMIRATIO ET AMOR.

11

ut omnes, quantum fieri potest rem intelligent, nosq; scopum nostrum attingamus. 1.
Fa-xit **I E S V S**. Porro nullam hic esse iniustitiā Non esse iniustitiā
 patet. Nam quicquid volenti; imò vltro sese offerenti fit, non iniuste fit. Ita verò hic se- Quia vltro se obtulit Christus.
 res habuit, teste & nouo & veteri testamen- Isa. 53. 7.
 to. In hoc (inquit) Propheta *oblatus est; quia ipse voluit*. In nouo verò, ipse **I E S V S** ait: Teste propheta & ipso.
Pono animam meam, (vitam videlicet. Id e- Io. 10. 17.
 nim anima frequentissimè in scriptura signi- N O T A
 ficat) *ut iterum sumam eam*. Nemo tollit eam à me. Quid? nonnè violenter Iudæi cū Ethn-
 icisti illam abstulerunt? Imò, nonnè ipse
 Deus Pater id ita fieri voluit? Respondet **I E**-
S V S: *Ego pono eam à me ipso: & potestatem habeo*
ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi
eam. Quapropter tam respectu Dei Patris,
 vltro me expono ad omnia (quòd paulò an-
 tè illis testatus est verbis; *propterea diligit me*
Pater; quia ego pono animam meam: id est, quia
 voluntariè me ad hæc obtuli) quam respectu
 impiorum, libere ago vniuersa: nisi enim e-
 go voluissem, illi ne vnum quidem capillum
 capitis mei euulsissent: Laudemus igitur &
 gratias agamus eius charitati dilectissimi, qui
 nostri causa tanta ex puro suo amore suscepit
 & sustinuit. Non fuit igitur hic iniustitia vl- 2.
 la; sed fuit iustitia exactissima, per quam si- Non esse au- tem iustitiā rigidissimā.
 cut Pater pro peccatis Adæ ac posterorum e-
 ius omnimodam exegit satisfactionem: ita
 filius assumpta in se eadem quæ peccauerat
 natura,

3.
Non esse
crudelitatem.

Ps. 129. 7.

4:
Sed esse mi
sericordiā.

Exemplo si
mili hæc de
clarantur.

AB

natura, tam rigida per omnia Patris respon-
dit desiderio; vt nihil penitus posset require
re amplius. O mira & miranda diuina dispo-
sitione! Par ratione nulla hic fuit sæuitia. Nō
enim ad qualemcunq; satisfactionem præsta-
dam filius patri se obtulit; sed ad eam quam
hodie deuota & amara mente recolimus. Que
causa? Duplex. Altera iam dictus rigor ius-
titia. Nam quemadmodum homo omni-
bus, tum corporis tum animæ viribus, po-
tentijs, affectibus, sensibus, membris diui-
nam offendit maiestatem; ita Deus Homo
factus, in omnibus istis pati, Patriq; pro no-
bis satisfacere voluit. O iustitia, o misericor-
dia stupenda! Alteram causam assignat Da-
uid; nempe, vt esset *copiosa apud eum redem-
ptio*. voluit enim copiosè, & abundanter, &
superabundanter pro nobis satisfacere: quod
& fecit. Non crudelitas ergo, sed bonitas &
misericordia fuit infinita; quam exhibuit er-
ga genus humanum amator hominū homo
Deus; tum miserendo nostri, qui aliās in æ-
ternum periissemus: tum omnia quæ com-
meruit liberaliter donando nobis, benedi-
ctus in secula.

Declarari & explicari hæc possunt exem-
plo principis, vel regis alicuius; qui videns
populum suum in periculo internecionis po-
situm, ipse se pro illo opponeret: & singula-
ri inito cum hoste certamine, licet ipse mul-
tis confectus vulneribus occumberet; ita ta-
men rem

men rem ageret, vt & victoria penes eum remaneret, prostrato contrariæ factionis principe: & populum suum non solum liberaret, sed etiam exuijs hostium abundanter daret. Quanta esset huius Principis erga populum suum, tum misericordia, tum charitas, tum liberalitas? Id ipsum hic à CHRISTO IESV factum omninò vides; eo insuper addito, quòd & ultro tot tormenta suscepit, cū ab illis liber esse posset. & non populo tantū suo, sed etiam sibi inde aliquid in assumpta natura acquisiuit emolumenti. Etenim propter hanc humiliationem IESV vsq; ad mortem crucis, teste D. Paulo; *Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen; quod est supra omne nomen: vt in nomine IESV omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, & infernorum.* Proinde hæc est quoque vna ex causis, ex parte, Dei passionis Christi.

Prætereā non est hic insipientia; quæ videri posset in eo, quòd excellentior persona, pro viliori ad tormenta substituitur: sed est summa sapientia; quòd tum ex iam dictis, & exemplo allato clarum; tum ex sequentibus clarissimum euadit triplici nomine. Principio, respectu Sathanæ: qui sicut in ligno vicerat; ita sapienter modo simili in ligno victus est: vt canit Ecclesia. Quod futurum prænotauit ipse Deus, dicens Iobo. *An extrahere poteris Leuiathan bamo, & fume ligabis linguam eius?* Ac si diceret; tu quidem id facere non va-

5.
Esse insuper
exaltationē
nominis
IESV.

Phi. 2. 8.

6.

Non insipientiam sed sapientiam esse tribus modis.

Tum respectu Sathanæ
Iob. 40. 20

Tum res-
pectu Dei & re-
demptioni.

non vales; at veniet, qui perficiet: nempe Filius meus homo factus; qui Leuiathan, id est dæmoni obijciat humanitatem, qua ipse pasci aſuetus est: cumq; eam Sathan inuaſerit, & deuorare tentauerit, ab intus latente diuinitate tanquam hamo, & capietur & extrahetur, perdetq; ius quod habuit erga nocentes; eò quòd innocentem affligerit: ſicq; funeligabitur lingua eius, vt per ſuggeſtiones ſuas tantum, quantum antea non queat nocere. Id hodie per CHRISTVM IESVM in Cruce, ſapientiſſimè factum eſt. Secundò apparet ſapientia reſpectu Dei, & generis humani. Sapientiſſimè enim prouidit incommodo illi, quòd ſubſecutum fuiſſet; ſi per creaturam (per quam tamen, eo quòd nunc modo; nempe ex rigore iuſtitie, peragi non potuiſſet) redemptione perfectà fuiſſet. Quid verò erat iſtud incommodi? Magnum ſanè. Tunc enim homo creationem quidem ſui, & quod habet eſſe naturale Deo creatori: redemptionem verò; & eſſe ſupernaturale, creaturæ illi, à qua redemptus fuiſſet adſcripſiſſet. Cuius rei inconuenientiam quis non videt? Poſtremò elucet ſapientia, reſpectu omnis creaturæ. Conuenientiſſimum enim erat, vt ſicut per verbum facta ſunt omnia; ita per verbum reſtaurarentur omnia. Quo

Tum ep-
ſtu omnis
creaturæ.

Heb. 2. 10. aſpexiſſe videtur Paulus, cum inquit: Decebat enim eum, propter quem omnia, & per quem omnia, &c. per paſſionem conſumari. Qui enim ſanctificat,

Elificat, & qui sanctificantur ex vno omnes. Omnia enim in cælo, & in terra per passionem Iesv, & per sanctificationem, & alia quæ inde profluunt restaurantur. præsertim cum in homine aliquid sit omnis creaturæ; vt & S. Patres, & ipsa ratio docet. Deniq; charitas Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, erga genus humanum, ita hic declaratur & resplendet; vt huic cum primis attributo, totum hoc negotium adscribere videatur Apostolus; qui cum dixisset: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum Sanctum qui datus est nobis*: paulò post subdit. *Commendat autem charitatem suam Deus in nobis; quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est.* Est igitur quod diuinæ ipsius bonitati gratias agamus: est quòd amorem pro amore reddamus: est quòd sanctissimam ipsius iusticiam, milericordiam, sapientiam, & charitatē, cōtra infideles & impios defendamus.

7.
Esse hic specimen maximæ in no-
charitatis
Dei.

Rom: 5. 5.

Ibid. Ver. 8.

Id verò, quia pro nostra virili parte iam fecimus; nunc ad Deum Patrem sermonem nostrum conuertamus: & tum dicta & the-
ma antithesi declaremus; tum affectus, cum primis verò amorem nostrum ad gratias exhibendas Deo in nobis excitemus: tum milericordiam diuinam ad miserendum humano generi flectamus: Vnde verò ordiemur? Ab ipsa rerum omnium creatione. Duas creaturas excellentes condidit Deus; nempe Angelum & hominem; quæ cum sint ratione præ-

Pathos ad commouendam milericordiam Dei.

Historia creationis.

Casus An-
gelorum.

Casus ho-
minis.

Gen. 3. 1.
Homo post
calū miser.

Psal. 48.
13. & 21.

1.
Sine honore

2.
Similis be-
stij

3.
Imo ijs mi-
serior.

ne præditæ, solæ illum agnoscere, amare, & laudare possunt in æternum. Reliqua verò quæ cæli & terræ ambitu continentur; ad subsidium hominis creata esse nostis. Quid verò postea factum fuerit; ne id quidem ignoratis: nempe eam quæ prior creata fuit, non quidem totam; bona tamen ex parte duce Lucifero, propter suam superbiam, qua similitudinem Dei appetiuit corruiſſe: indeque ex pulchro Angelo, fœdum dæmonem factū esse. Creata est postea altera, humana videlicet; quæ prioris sedes in cælo occupare, & supplere posset. Id videns Lucifer, ringitur, & fert ægerrimè: ac proinde in forma serpentis appropinquans Euxæ, cum ea sermones miscet; suadet, vt neglecto diuino mandato, comedat de fructu ligni vetiti; promittens mendaciter, si id cum marito fecerint, eos futuros sicut Deos, scientes bonum & malū. Quid multis? Persuadet mulieri; cui Adam condescendens, comedit pariter cum ea: & incidunt in miserabilem quendam statum. In illum videlicet; quem postea descripsit Dauid, dicens, & bis in eodem Psalmo repetens: *Homo cum in honore esset non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est eis.* Atqui vtinam similis tantum; & non deterior & miserabilior ijs: sed proh dolor; resonant in auribus verba, quæ Filius Dei heri ad Iudam & de Iuda protulit, dicens: *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille: quod de omnibus præ-*

ADMIRATIO ET AMOR.

17

bus præuaricantibus legem Dei, & non pœ-
nitentibus, recte intelligitur. Quare possu-
mus nos nostro modo hic quoque exclama-
re: **ECCĒ HOMO**, qui voluit habere sci-
entiam diuinam, & factus est bestia insipi-
entior: qui similis Deo esse ambiuit, & bru-
to animali deterior euasit. **ECCĒ HOMO**,
delusus à dæmone, accusatus ab Angelis, irri-
sus à Deo. Quomodo? Miro sane modo.
Indutū enim veste pellicea ridet: & inquit v-
na, ad alias diuinas personas: **ECCĒ Adam**
quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & ma-
lum. O misera hominis conditio! O quam
funestum est non obedire Deo creatori suo,
etiam in ijs quæ res minutæ esse videntur?
Quid ergo? Nunquid in æternum projiciet De-
us, aut non apponet vt complacitior sit adhuc? aut
in finem misericordiam suam abscindet, & vno
ictu perdet totam humanam naturam; quā
ad imaginem & similitudinem suam condi-
dit? **ECCĒ HOMO**: O Deus omnipotens
& misericors, miser & miserabilis homo: mi-
serere igitur ipsius, adeò abiecti, adeò humi-
liati. Dignus est enim comiseratione & mi-
sericordia homo: qui licet voluntariè; non
ex malitia tamen, vt Sathan; sed ex fragili-
tate delusus ab alio peccauit. Facerem re-
spondet Deus; sed obstat iustitia, cui vt fiat
per omnia satis necessum est. Hic intercessit
colloquium inter diuinam, tum iustitiam,
tum misericordiam, & alia his similia pulchra;

4.
Delusus à
dæmone.

5.
Accusatus
ab Angelis
Gen. 3. 22.

6.
Irisus à Deo.

Pf. 76. 8.
Misericor-
dia Dei im-
ploratur.

Causa ad
ditur, sed

Obest iusti-
tia.

Bern. ser. 12
de Annū.
B. V.

Nec est qui
eisatisfaciat
Pf. 13. 2.

Ecc. 34. 4

quæ sancti contemplantur, præsertim D. Bernardus, qui videndus erit : nos verò ea omit-
timus, ne nimium longi simus : Itaq; pergo &
dico. At quis obsecro ò Deus, iustitiæ tuæ
pro tam graui & iusta offensa respondere po-
terit ? Num aut Angelus, aut quæuis similis
natura ? At indecens omninò videtur ; vt a-
lia peccante alia reconciliet. Num eadem ?
sed non est qui faciat bonum, non est vsq; ad vnum.
Et verò, si ab immundo, teste scriptura, nemo
mundabitur ; quantò magis nemo redimetur ?
An verò aliquem hominem innocentem cre-
abis ? At ne hac quidem ratione quicquam ef-
ficiemus ; iuxta illum quem tu requiris iusti-
tiæ rigorem. Quomodo enim pro culpa in
illum, qui dignitatis est infinitæ, commissa, à
finita creatura fiet satis ? O quàm vndiq; ab
hac tua iustitia constricti sumus, Deus omni-
potens ! O deflendum & miserandum sta-
tum nostrum, Deus misericors !

Quæritur
qui soluat.

Ezech. 22.
30.

Deus olim
non reperit
ideo vult
irasci.

Itaque petimus, vt tu ipse quæras illum,
qui id præstet : O omnia sciens Deus, Quære
obsecramus. *Quæsiui, respondet per Prophe-*
tam, virum qui interponeret sepe, & staret oppo-
situs contra me pro terra, ne dissiparem eam ; &
non inueni. O nos miseros ! Quid igitur fa-
cies ? Ait ; *Et effudi super eos indignationem meam.*
Expecta Domine, expecta obsecro misericor-
dissime Pater, & ne perdas quod creasti. Ex-
pecta ne effundas iram tuam : quis enim fini-
tus furorem tuum infinitum sustinere pote-
rit ?

ADMIRATIO ET AMOR.

19

rit ? Audi & exaudi, & miserere. Etenim
 fortè nos inueniemus illum Tu non inueni- Inuenimus
iam nos.
 sti: quia tum temporis nedum reperiebatur.
 at nunc est qui id faciat, & abundanter perficiat.
 Quisnam ? Is de quo Pilatus : **ECC E** Eum de quo
Pilatus, EC
CE HOMO.
HOMO : quem olim Prophetes tuus voca-
 bat bis hominem, dicens: *Homo & homo natus* qui abunde
satisfaciet:
est in ea, & ipse fundauit eam altissimus. quia
 Est ergo non solum homo, sed & Deus altissimus, Ps. 86. s.
 tibi consubstantialis, connaturalis, coæter-
 nus: hic iam & natus, & passus est pœnas
 crudeles, pro genere humano. **ECC E HOMO.** J.
Est etiam
Deus.
 Quæsiuisti ô Deus iustissime *virum, qui interpo-*
neret sepem; **ECC E HOMO** pendens in cru- 2.
Ponit sepē.
 ce: seps enim ex lignis fit. Quæsiuisti, qui
 3.
staret oppositus contra te pro terra, & auerteret i- Opponit se
in aère.
 ram tuam: **ECC E HOMO**; qui quia homo
 est, terræ aliquid habet: quia verò etiam De-
 us est; potest tibi per omnia satisfacere, in
 summo iustitiæ rigore. En se opponit in aë- 4.
Mediator
est.
 re, maximis cum doloribus, pendens inter
 nos & te, *Mediator Dei & hominum, homo Chri-*
 1. Tim. 2. s.
stus IESVS: qui dedit redemptionem semetipsum
 5.
pro omnibus. Ne dissipes igitur terram; sed mi-
 serere. Offendit te ille homo, reconciliet te Serpenti il-
ludit.
 iste homo. Ille homo à serpente est sedu-
 ctus: **ECC E HOMO**, qui decepit serpen-
 tem, obijciens ei formam serui, & capiens il-
 lum forma Dei; vt iam dixi. Ille homo fuit
 6.
 accusatus ab Angelis, propter peccatum: **EC-** Angelos ad-
fletū com-
mouet.
CE HOMO, quem suo modo desolebant An-
 geli,

7.
Rideri à
Deo non
potest.

Isa. 33. 7.

Gen. 3. 22.

8.
Nec subesse
dæmoni.

9.
Sapientissi-
mus, &c.

Heb. 1. 3.

10.

Qui potest
mittere in
piscinam.

Joan. 5. 7.

Pf. 84. 10.

Conclusio
offerendo
Patri Filiū
& miseri-
cordiam
implorādo.

2. Cor. 5. 21

geli, cum deleret peccatum. Ille homo in-
dutus pelliceis, irrisus est à te ô Deus Pater :
ECC E H O M O, nudus pendens in Cruce,
qui rideri non potest; cum sit tibi per omnia
par & æqualis. Ille homo, cum tota posteri-
tate sua fuit in potestate dæmonis; qui ad
innumeras myriades scelerum & peccatorū
eum impulit: ECC E H O M O, in quo prin-
ceps tenebrarum nec habet nec habuit vnquam
quicquam. Ille homo insipiens, & similis be-
stis factus est. ECC E H O M O, qui ipsa est
tua sapientia, & figura substantiæ tuæ. Audiui,
ô Pater Omnipotens, conquestū fuisse olim
quendam se non habere hominem, qui illū
mitteret in piscinam, quinque porticus haben-
tem, quando commouebatur aqua; vt sani-
tatem reciperet: quæ quidam sanitas, non a-
liunde quam à te proficiscebatur. At nunc,
ECC E H O M O, quinon solum potest nos
mittere in piscinam; sed ipse factus est no-
bis eiusmodi piscina, quinque porticus habēs;
duas in manibus, duas in pedibus, quintam
verò in latere dextro: quæ etiam mouetur
perpetuo & incessanter: continuo enim me-
rita ipsius stant in conspectu tuo.

Quapropter clamo cum Propheta. Pro-
tector noster aspice Deus, & respice in faciem Chri-
sti tui. Nos quidem peccauimus ô Pater San-
cte, at ecce is qui non peccauit & pro pecca-
tis omnium satisfecit, quem tu ipse peccatum
fecisti vt nos à peccatis liberares. Aspice igi-
tur il-

ADMIRATIO ET AMOR.

21

turillum & miserere nostri. *Respice*. obsecro **NOTA.**
in faciem Christi tui, & vide oculos liuidos, au-
 res spinis confoslas, genas consputas, labia
 pallentia, linguam arentem, vocem raucam,
 guttur amarum, caput vulneratum, totum
 corpus lacinatum, animam afflictam nimis:
 deniq; manus pedesq; clavis confixos, & la-
 tus inermis crudeli lancea vsq; ad cor trans-
 uerberatum. Hæc inquam intuere. O iustis-
 sime Deus: & condona; quicquid oculis no-
 stris procacibus, lingua blasphemata, mani-
 bus rapacibus, pedibus currentibus ad facien-
 dum mala; omnibus deniq; sensibus, affe-
 ctibus, potentijs, membrisque tuam offen-
 dimus iustitiam & bonitatem. Parce Do-
 mine parce & miserere ijs, quos filius tuus
 precioso suo hodie emit sanguine. Nonne *Nam: r. 9.*
 de te scriptum est; *non vindicabit bis in idipsum.* *in x. 70.*
 Vindicasti igitur & puniisti hæc omnia in
 filio tuo; ne secundo adijcias puniri ea in no-
 bis, iuste, & in dictis veracissime Deus.

Tu verò ô pop: Christiane; ad te enim **II. PARS.**
 meum iam conuerto sermonem: quid hæc **ECCE HO.**
 audiendo cogitas? quæ mens, quis animus **M. O. 8**
 est tibi? Audisti quid Deus tui amore egerit; **Christiani.**
 quid tu vicissim ipsius causa facies? Adhucné
 in peccatis manebis? adhucné in sceleribus
 sordesces? adhucné tantorum beneficiorum
 ingratus eris? Quid? putasné, quia audisti **Quomodo**
 Deum non vindicare bis in idipsum, te iam **Deus non**
 peccantem & non resipiscentem à pœnis libe- **vindicat bis**
 in idipsum.

PAS. DNI NOSTRI IESV' CHRI.

rum fore? O quàm stulte erras, si id sentis. Eorum enim tantum peccata vindicantur in Christo, qui fide & charitate coniuncti sunt Christo: quòd si alterutrum tibi deest, non bis, sed semel ea punit Deus: nec in alio, sed in temetipso: nec temporaliter, vt in Christo; sed in æternum, vt in inimico Christi. Vide igitur quid agas, & consule tibi, ac reconciliare, quæso, per sacramenta Christo; vt meritorum & pœnarum ipsius particeps esse queas.

Scopus sequentium
& propositio quadri-
partita.

Cæterum, vt & me, & vos omnes mihi in Christo charissimos ad compunctionem, cum illam quæ ex timore & dolore; tum eâ quæ ex charitate & amore prouenit, excitem, ad singularia descendo: & ostendo, tum quinquam sit iste de quo ait Pilatus; ECCE HOMO: tum quænam nostri causa sustinuerit: tum quò cum amore hæc perfecerit omnia: tum denique quid nos ei retribuere debeamus.

PRIMO

quis fuerit
iste homo,
nempe Ho-
mo supra
homines;
quia Deus.

Bar. 3. 36.

Itaque clamo ad te ô pop: Christiane: ECCE HOMO CHRISTVS IESVS. Homo inquam, supra omnes homines: quia etiam Deus: vt modo ex Dauide audiuiisti. cui adstipulatur alter Prophæta dicens. *Hic est Deus noster.* Quid verò hic Deus noster fecit? Respondet. *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.* Nôris ergo de quo nobis erit sermo, quantus ille sit. Is videlicet, per quem omnia facta sunt, & sine ipso factum est nihil, teste nostro Ioanne. Qui brachio suo &

Ioan. 1. 3.

ADMIRATIO ET AMOR.

23

suo & manu excella, quæ non operatus est
 miranda & mirabilia? Nunc verò manus istæ,
 en clavis cruci affixæ sunt. O stupor! Pro- Homo cum
 hominibus
 quia homo
 verus.
 pterea clamo secundo: E C C E H O M O : non
 solum Deus sed & homo verus : homo quia
 carne & anima constans : quia *per omnia fra-*
tribus assimilatus, teste Paulo : quia ingentes Heb. 2. 17.
 dolores sentiens ; vt tum ex agonia , tum ex
 tota historia hodierna patet. Deniq; vtrumq;
 hoc, E C C E expressit Ioan. cum inquit. *Quod* 1. Ioan. 1. 8
fuit ab initio : quibus verbis diuinitatem eius
 ab initio, sine initio existentem notauit : de
 humanitate verò subnectit dicens : *quod audi-*
uimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspexi-
mus, & manus nostræ contrectauerunt. Hæce- Atamen ex
 illustrissi-
 mis profe-
 pijs.
 nim omnia hominis sunt propria. Cæterû,
 cogita quæso, hunc ipsum hominem , etiam
 secundum naturam istam, non qualemcunq;
 hominem fuisse ; sed ortum fuisse ex prosa-
 pijs, quibus in mundo nihil fuit excellenti-
 us. Progenitus est enim à Patriarchis , Pro- Contempla
 re ergo quia
 patitur.
 phetis, & à Regibus. Scias igitur, non solum
 ex primo, quatenus Deus est ; sed etiam ex
 isto capite, quisnam fuerit hic, qui talia qua-
 lia hodie recolimus , propter nos & propter
 nostram salutem sustinuit. Quid verò susti- Hab. 3. 4.
 nuit ? Respondet Propheta. *Cornua in mani-*
bus eius. Stupendum quid sanè : quis enim
 audiuit vnquam, aut hominem vllum in ma-
 nibus, aut etiam bestiam vllam , in anterio-
 ribus pedibus, qui illis loco manuum sunt,
 cornua gestasse ?

SECUNDO

Quæ nostri
causas suffi-
nit.Homo non
homo.

Psal. 21. 7.

Sed vermis.

Tribus de
causis.Primo quia
abominabi-
lis factus &
attritus vt
vermis.J.
In horto
multis no-
minibus.

Est certè quod miramur, propterea au-
di tertium : E C C E H O M O : nempè Homo
non homo. Quid sibi hæc contraria volunt?
Non mea sunt; sed ipsius Dei in scriptura ex-
pressa. Hominem illum esse iam audiuiſti:
non hominem verò nominari, audi ex ore
ipsiusmet I E S V dicentis. *Ego autem sum ver-
mis, & NON HOMO.* Audis quomodo
& non hominem se esse asserit, & vermem se
esse ait? in illo Psalmo qui totus est de Passi-
one ipsius, quique ab illis verbis incipit: *De-
us, Deus meus quare me dereliquisti: Quæris for-
tè cur se vocet vermem? Respondeo; mul-
tas huius rei dari à Doctoribus causas & ra-
tiones: at nos tribus contenti erimus; quas
ex historia hodierna libabimus potius, quàm
tractabimus. Itaque primo vermis proprium
est horrorem quendam incutere hominibus;
indeq; abominationem. Quo fit vt siquidem
vermis ille magnus fuerit scindatur, & in
multas secetur partes: si verò parvus, con-
spuatur, vexetur, ac tandem pede ita conte-
ratur; vt quidnam fuerit non agnoscatur.
Abominationem expressam habemus in se-
quentibus Christi verbis. Postquam enim
dixisset se esse vermem, subiungit; *approbri-
um hominum, & abiectio plebis*: nempè factus
sum. Id verò nos in actu hodierno tam clare
videmus, quàm quod clarissimè. Tangamus
aliquot capita, vnde & iam dicta, & cætera e-
iusmodi appareant. Incipiamus autem ab i-
ipso hor-*

ADMIRATIO ET AMOR.

25

psō horto. Ibi enim I E S V S tum facie, tum toto corpore hæret terræ, ad instar vermīs: ibi ter eundo & redeundo ab Apostolis mouetur, & gyratur præ angustia, vt vermīs: ibi denique desudat, sanguine: quòd an aliquis vermīs faciat nescio; illud scio, eum tum temporis vix formam hominis habuisse, & propterea ministri, qui ad capiendum eum venerant: imò fortè & ipse Iudas, eum non agnouerunt, donec diceret: EGO SUM: licet alias fuerit eis bene notus. O mira diuina dispositio. O stupenda humilitas & charitas tua, erga nos bone I E S V: qui vermīs fieri voluisti; vt & nos sciamus, quomodo nos pro vermibus reputare, & vermiculi vermiculum diligere debeamus. Fac omnipotens vt faciamus.

Ducitur inde Dominus I E S V S noctu per saxa: imò vt contemplatiui meditantur; corruens præ impetu, ab illa incitata & furiosa licitorum turba trahitur per terram, vt vermīs: totaque illa nocte identidem percutitur, vt vermīs: conspuitur vt vermīs: calcibus petitur vt vermīs: ac demum velatur facie, ne quisnam sit agnosci queat. At verò in prætorio apud Pilatum, multo plura talia habemus. Obmutescit ad accusationes aduersariorum; vt piscis & vermīs. Data deinde à Pilato, sicut iniqua ita sæua sententia; vt licet innocens, flagellaretur tamen, spoliatur vestibus suis, & nudus apparet, sua tantum

2.
In itinere &
apud Iu-
dæos.

3.
Apud Pila-
tum, in fla-
gellatione.
&c.

N
Vbi incipit
expleri pro-
phetia.

Isa. 53. 2.

pelle contactus, vt vermis : tum innumeris
pæne flagellorum ictibus discinditur caro
IESV, vt disseccari consuevit caput serpentis,
vel alterius vermis: conspuitur denuò vt ver-
mis: arundine caput feritur, vt vermis: ad
extremum ita in corpore & facie laceratur &
defædatur, vt an homo sit, vix dignosci pos-
sit: indeque vt iam diximus, hæc verba Pila-
ti: ECCE HOMO processerunt. Quo tem-
pore illud Isaïæ expleri cœptum est: *Non est
ei species, neq; decor: & vidimus eum, & non erat
aspectus, & desiderauimus eum: Despectum &
nonissimum virorum: virum dolorum, & scientem
infirmiorem: & quasi absconditus vultus eius &
despectus: vnde nec reputauimus eum.* Ita vt &
ipse Ethnicus homo, Idololatra, vix eum
pro homine agnosceret. Hæc verò om-
nia tui causa, ô popule Christiane facta sunt.
Proinde clamo: ECCE HOMO: NON
HOMO; sed vermis, propter te tam male
tractatur: & vt vermis discissus, & pede quasi
attritus est. O anima Christiana, Vide ergo
quid illi respondeas gratitudinis causa.

4.
In monte
Caluariæ
maxime.

Sed nondum finis. itur & peruenitur ad
montem Caluariæ, vbi eiusmodi multa vi-
suntur: fessus, & præ onere corruens in ter-
ram IESVS, vnacum Cruce, vt quidam vo-
lunt, iterum trahitur vt vermis: postea non
misericordia; quia omninò ea caruit gens il-
la impia, permota; sed timens, ne si IESVS
in itinere moreretur, ipsa suo frustraretur de-
syderio,

ADMIRATIO ET AMOR.

27

syderio? quo ardebant, vt viuus cruci affigeretur, crucem ferendam imponunt alteri: IESVS verò ducitur, & perducitur ad locum extremi supplicij: vbi denuò non iam aliquibus tantum, vt prius; sed omnibus omninò visendus exponitur, nudus, vt vermis: postea stipiti, seu cruci imponitur, & in signum erigitur; vt olim serpens ille Mosaicus: quā figuram ipse CHRISTVS IESVS sibi applicat. Serpentes autem genus quoddam vermium esse quis ignorat? deniq; ita affligitur & atteritur; vt ibi demū Prophetia Isaia, quā iam attulimus perfectè impleta fuerit, propterea paulò post idē subiūgit; & Dominus voluit contere eū: nempè quemadmodū vermis pedibus conteritur, vt quid fuerit vix agnoscatur: ita suo modo Dñs. IESVS. Dicitur autē sic voluisse Deum illū cōtere: quia conterendum Iudæis & Ethnicis permittit: imò suo modo tradidit. Itaq; iterū clamo: ECCE HOMO, ô Christiane, propter te sic contritus; vt quasi NON HOMO æstima retur: Intuere igitur illū: despectus fuit à suis Iudæis, ob quos inprimis venerat: sit honoratus tibi, qui in eorū locum successisti: viderunt eum illi, nouissimū virorū: videas tu eum præstantissimū omniū, qui fuerunt, sunt, & futuri erunt hominum. Aspexerunt illi eum, virum dolorum & scientem infirmitatem; noris tu quoque tum condolere ei; tum dolores pro illo etiam voluntarios suscipere: tum scire &

Num. 21. 9
Vbi & figura Moſis.

Io. 3. 14.

Isa. 53. 10.
Et dictum
Isaia perfectè completur.

Cohortatio

portare

PAS. DNI. NOSTRI IESV CHRI.

portare infirmitates aliorum. Fuit illis *absconditus vultus eius*; sit tibi apertus, vt illum noctu atq; interdiu iutuëaris, & ad normam eius vitā moresq; tuos dirigas: deniq; ipsi nō reputauerunt eū; tu reputa, & adora, vt Deum, vt redemptorem, vt conseruatorem, vt authorem salutis tuæ

Secundò,
vermis fuit
quo captus
est Leuiathan.

Iob. 40. 20

Deinde vermem se vocat: quia ipso tanquā vermiculo captus est Sathan, & ligatus: sicut ex Iob audiuius. Nostis enim, cū qui piscem hamo capere desiderat, hamū vermiculo cooperire consueuisse: ita fecit hic vermiculus noster CHRISTVS IESVS: qui cum diabolum ipsumq; Luciferū Leuiathan, balenæ videlicet marinæ comparatū, capere velet, hamum diuinitatis suæ cooperuit vermiculo humanitatis suæ: quā dū deuorare vult Sathan, & capit, capitur: de quo plura superius diximus, ex D. Gregorio, Beda, & alijs.

Tertio, vermis fuit ob teneritudinem.

2. Re. 23. 8

Figura in Dauide pulcherrimis.

NOTA.

Postremò, comparatur vermi propter teneritudinē. Scimus enim cū experientia; tum ē scriptura, vermem rem tenerrimā esse. Nā in laudibus Dauidis, figurā Christi gerentis, dicitur: *Dauid sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres; ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu vno.* Pulcrum elogiū Dauidis; sed multo pulchrius filij Dauid CHRISTI IESV. Subsistamus hic parumper; vt reliquū historiæ diei hodiernæ percurramus. Quonam modo hic filius Dauid *sedens in cathedra*, nempē in cruce

ADMIRATIO ET AMOR.

29

cruce docuerit suos, in prioribus concionibus bis iam à me explicatū audistis: nec est quod repetamus; sed est quod diligenter perpendamus; quomodo *sapientissimus princeps* IESVS, non *inter tres*, sed simpliciter præ omnibus hominibus, cū morti se accingeret, distribuerit bona sua. Audite rogo & sectamini. Minima bona sunt bona externa. Hæc immobilia quidem, quæ vocantur, nulla habuit. Nā deerat illi ubi caput reclinaret suum: mobilia verò, si quæ in bursa communi fuere, abstulit traditor. Solæ igitur vestes ei remanebant: has dedit carnificibus, qui illum crucifixerunt. Videtis quanti hæc ipse æstimet? Neque tunc modo; sed etiā nunc idem facit. Aspicite quā vocamus mappā mundi, & videte; quā paucæ terrenas ditiones totius orbis occupent boni & pii Catholici, præ Ethnicis, Turcis, Tartaris, Hæreticis, Schismaticis, cæterisq; impijs. O si hæc ita, uti convenit considerarem: quā essemus moderatiores in istis consecrandis, quā nunc sumus: quam multi essemus obedientes dicto illi Apostoli: *Habentes autē alimēta ex quibus tegamur, his cōtenti simus.* Regulam do ex facto Christi. Si affluunt divitiæ, vide ne cor apponas; sed ut bene illis utaris. Si desunt, vide ne angaris cum noris, id non esse signum gratiæ Christi, quod datur crucifixoribus Christi.

Deinde iniurias & pænas, quas tulit & pertulit acerbissimas, atrocissimas, crudelissimas,

Christus sapientissim⁹
princeps distribuit sua.

J/
Bona externa carnificibus.

Mat. 8. 20

Quod & nunc sæpe facit.

1. Tim. 6. 8
Regula.

2.
Iniurias insecollatas,

& orationē
donat ini-
micis.

3.
Matrem Io-
anni, & hūc
matri tradit

Docetque
perseueran-
tia coronari

4.
Paradisum
donat la-
troni,

5.
Robur suū
dat fide-
libus.

simas, condonat inimicis: insuper etiam orat pro eis. Duo igitur illis donat? tum iniurias, tum orationē. O aurea & necessaria doctrina; quam si omnes Christiani sectarentur, quā cito ruinæ cælestes implerentur? Postea thesaurū quē habuit præciosissimum, dedit discipulo suo; Mariam inquā matrem suam Ioanni, & Ioannem Mariæ. Qua de causa? Duplici: vnā iam antè audistis: nempè, quia Virginem virgini commendauit. Alteram ipsum Euangelium insinuat; quia sub cruce perseuerauerunt cū I E S V. Factu idē, caste iuxta tuum statum viuas, & stes perseueranter sub cruce; quā aut ipse I E S V s tibi imposuit, aut tu pro amore eius vltro eam suscepisti: & nihil dubites, tibi Mariam matrē I E S V; te verò Mariā à I E S V commendatum iri. O fælix anima, cui id contigerit.

Quid præterea? Dat & donat liberaliter, paradisum; non terrenum, sed cælestem (vbi enim Christus est, ibi cælestis paradisus est) latroni; non latroni: olim enim latro fuit; sed postquam de latrocinio suo poenitentiā egit, non latro; sed pius, sed bonus, sed sanctus fuit: quod euentus & verba Christi comprobarunt. Tu si imitatus es illum in primò, (quis verò aliter de se sentiet; qui quot animas malo suo exemplo mactauerit, seriò considerabit) imitare etiam in secundò. Nec differas; ne tibi quod sinistro latroni eueniat. Postea donat nobis robur suum; & accipit

ADMIRATIO ET AMOR.

31

Act. 5. 41.

accipit in se infirmitatem nostram : iuxta
quàm inquit : **DEVS MEVS VT QUID**
DERELIQUISTI ME. Et iterum, inquit,
SITIO. Remeuentus probauit : tum in A-
postolis, qui cœsi ibant *gaudentes* ; tum in a-
lijs martyribus, etiam fœminis ; quæ ad tor-
menta sicut ad nuptias currebant : tum in in-
numeris alijs ; qui sitim, famem, & alia cor-
poris incommoda grauissima lætissimi pro
Christo sustinebant : in quorum numero
Paulus Apostolus seipsum collocat. Posthæc
dicens ; **CONSUMMATVM EST,** dedit Iu-
dæis quidem finem veteris ; Christianis verò
initium noui testamenti. Ideò Centurio &
Longinus Ethnici conuertuntur : ideò sum-
mus Pontifex in decretis errare incipit ; quòd
nunquam alias fecit : ideò velum templi scin-
ditur ; vt interna & spiritualia, externis &
corporalibus succedant. Tene Catholice
quod accepisti, & ita viue, vt tu quoque in
extremis positus, in veritate dicere queas ;
CONSUMMATVM EST. Nec non illud po-
stremum ; **PATER IN MANVS TVAS**
COMMENDO SPIRITVM MEVM. qui-
bus verbis **CHRISTVS** ; quod vltimum &
præstantissimum habuit, Deo Patri tradidit.

2. Cor. 11.

27.

6.

Dat finem
veteris, prin-
cipium noui
testamēti

Hæc *sapientissimus princeps*, ex Cathedra
sua. Iam reliquum Prophetiæ prosequa-
mur. Fuit enim **CHRISTVS** non solum
Princeps ; sed etiam *quasi tenerrimus ligni ver-*
miculus. Tenerrimus inquam, quia nullus
vnquam

7.

Spiritus su-
um Patri
tradidit.

Christus

tenerrimus

grauissimos
lussit do-
lores.

PAS. DNI NOSTRI IESV CHRI.

Christus
ligni ver-
miculus
dupliciter.

Christus
interfecit
impetu
vno innu-
meros.

Cornua in
manibus
eius.

vnquam illo fuit complexionis tenerioris :
idcirco etiam parua tormenta magnos ei in-
ferebant cruciatus : quid tanta & talia ? Hæc
tū cogita, & gratus esto. Fuit & *ligni vermi-
culus* : tum quod in ligno pependerit ; tum
quod lignum per quod mors in mundum in-
trauit, absq; dentibus corroserit. Denique
iste tam debilis & infirmus vermiculus ; non
oclingentos, vt David ; sed planè innumeros
tum Idololatrias, tum dæmones hodie *inter-
fecit impetu vno* : illis quidem gratiam conuer-
sionis merendo ; hos verò per *cornua* quæ e-
rant *in manibus eius*, clauos videlicet & cru-
cem, ventilando, ac virus viresque illorum
debilitando, dominiumque auferendo. O
potestas, ô bonitas.

Hab. 3. 4.

Psal. 43. 6.

TERTIO,

Qua cum

charitate

hæc peracta

fuerint.

Signa stupē-

di amoris.

J.

Cum maxi-

mū pro mi-

nimo datur

Id fecit De-

us Pater.

Isa. 53. 8.

2.

Cum suprē-

mus patitur

Qua verò cum châritate hæc peregerit
vniuersa ; tum Sanctissima Trinitas traden-
do, tum Verbum incarnatum patiando, quis
enarrabit ? imò quis vel mente assequi pote-
rit ? Attingamus quædam contemplando, &
conferendo excessiuos amores, cum factis
Dei & IESV. Itaque primum ingentis amo-
ris signum est, cum quis pro minori bono
quod desiderat, dat multò maius ; imò ma-
ximum. Ita fecit Deus Pater ; qui vt seruum
saluaret, vnicum Filium tradidit ad tanta
tormenta. Id testatur tum Isa. vt iam audi-
stis ; tum ipse Filius Dei, cum inquit. *Sic Deus
dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum da-
ret.* Secundum. Quando quis propter rem
vilissi-

ADMIRATIO ET AMOR.

33

vilissimam exponit se magnis periculis, & subit ea. Ita filius Dei, verbum Patris; vt vilissimum & in gratissimum mancipium redimeret, iniecit se hodie in mare tormentorum, per quæ & mortem subiit turpissimam. Quare? vt vitam daret homini scelerato.

pro infimo,
sic Filius
Dei.

Ioan. 3. 16.

Tertium indicium maximi amoris est, cum quis contristat suos, vt soletur quem amat; licet & vilem, & ingratum, nequam. Sic fecit Spiritus Sanctus, quando deseruit eum, à quo procedit, & qui secundum humanitatem ex virgine ipso superueniente natus est: hunc enim ita deseruit, vt clamaret quòd paulò ante audistis: **DEVS MEVS.** &c. Fecit autem id; vt consolationes daret spirituales homini, qui toties eum contristauit; & adhuc, teste Apostolo, contristat. Quartum, cum quis propter eum quem amat, obliuiscitur honoris & auctoritatis suæ. Ita Sanctissima Trinitas propter hominem redimendum, obnubilauit quodammodo & obumbravit attributa sua omnia: cum omnipotens factus est quasi impotens, omnibus se percutientibus cedens: cum sapientissimus, pro stulto reputatus est; tum ab Herode, tum à Iudæis, tum ab Ethnicis. Cum gloriosissimus innumeris afficitur ignominijs: cum optimus pro latrone pendens inter latrones reputatur: cum ipsa iustitia iniuste iudicatur: ipsa æternitas moritur: ipsa impassibilitas patitur. Quis, ad hæc stupenda

3.
Cum optimus deseritur, vt nequam solamen habeat
Id egit Spiritus sanctus

4.
Cum honor nobilissimus obscuratur ob ignobilitatem.

Eph. 4. 30.

Id Trinitatis opus.

Christi verò
IESV in-
super amor
elucet.

C

diuini

5.
Quia quod
parui habe-
ri potuit,
maximi ce-
dit.

NOTA

Rom. 1. 39. 8.

6.
Quia maio-
ra semper
sustinuit.

7.
Quia pro i-
nemicis
mortuus,
quod Pau-
testatur.

Rom. 5. 6.

diuini in nos amoris signa non obstupescat!

Præter hæc, in ipso verbo incarnato
CHRISTO IESV, & alia similia amoris mo-
numenta perpendere, & possumus & debe-
mus. Nonne magni desyderij & amoris si-
gnum est; quod paruo precio habere queas,
magno emere? Id verò fecit CHRISTVS:
qui cum vna gutta sanguinis sui; imò solo ac-
tū oblationis post incarnationem, cum im-
pletum est illud Dauidicum: *Et dixi ecce ve-
nio*, posset redimere genus humanum vniuer-
sum, amore stipulante, totum quem habuit
effudit pro nobis suum sacrum cruorem, vs-
que ad vltimam guttam, quæ circa cor late-
bat; quam lancea aperto latere extrahi sibi
passus est post mortem. O amor. Sed & in-
de summa ipsius erga nos charitas visitur;
quod non solum in omnibus quæ habuit,
nempè, in anima, corpore, fama, & alijs cru-
ciatus sustinuit; sed etiam ita illos disposuit,
vt atrociores semper succederent. O miran-
da, veneranda, amanda, tua Christe consilia.
Expressit & aliud immensum amoris erga
nos argumentum Paulus, cum mirando, in-
quit: *Christus pro impijs mortuus est: causamq;*
admirationis suæ adfert: vix enim pro iusto quis
moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori.
Audis quomodo dubitat, an reperiatur quis-
piam, qui pro bono moriatur? pro scelerato
verò mori inauditum reputat? Quod tamen
fecit CHRISTVS IESVS. Sit nomen eius
benedi-

ADMIRATIO ET AMOR.

35

benedictum in æternum. Fuit præterea amor **CHRISTI**; non vt motus violentus, qui in fine flaccescit; sed per modum naturæ, cuius est proprium, quo magis termino appropinquat, eo fortius moueri. Ita **IESVS** quo plus morti appropinquabat, eò intensius amabat. Fuit insuper verus amor amicitiae; cuius munus est, in amore nullum proprium, sed commodum amati quærere. O quàm id in **CHRISTO** verum, in nobis rarum. Fuit denique & vnitiuus nimium, & excessiuus vehementer.

8.
Fuit amor
in fine in-
tensior.

9.
Verus ami-
citiz.

10.
Excessiuus.

Quid verò pro his omnibus reddemus illi? Non video charissimi: nec puto quicquam in mundo inueniri, quòd amori respondere queat aliud; quam amor ipse. At inquis talem ego reddere amorem nequeo **CHRISTO**, qualem ipse mihi exhibuit. Id quidem certissimum: sed & illud verum; **IESVM** quæ ipsius est bonitas, amanter suscepturum si dederis talem, qualem dare vales. Id igitur agamus obsecro, & per viscera amoris eius obtestor. Modos quibus id fieri debeat, alias frequenter præscripsi: nunc quia multis agendi tempus non datur, istud tantum inculco; vt perpendentes quæ recensuimus miranda in nos diuini amoris argumenta, totis viribus Deum, **CHRISTVM QVE IESVM** redamare studeamus. Nam & si ad eam perfectionem pertingere nemo; illam tamen imitari, omnes possunt. Demus aliquot e-

QUARTO.
Retribuen-
dus amor
pro amore.

Modus imi-
tando Deū.

Exempla
quatuor.
NOTA.

Exempla : Mortuus est IESVS pro inimicis ;
desine tu esse eius inimicus : sed age pœniten-
tiam ; quæ initium est amoris Dei : simulq̃
sis paratus in posterum, mori potius, quam
IESVM peccato lætali offendere : id enim est
veri amici. Rursum, emit te CHRISTVS
magni, nempe sanguine suo diuino ; emas tu
illum paruo, facultates tuas pauperibus erog-
gando, & opera misericordiæ exercendo ; vt
ipse te docuit. Item dedit Pater maximum
pro minimo ; des tu illi minimum pro maxi-
mo. Quid enim minus corde tuo ? quid verò
maius Deo ? Fac igitur vt cor tuum thronus
Dei sit perpetuus : fac ne quid aliud velis,
quam diuinam implere voluntatem : fac vt
quantum vales puro corde, ames Deum. Cor
enim receptaculum amoris est. Ad instar
horum tu plura ex dictis collige, & tibi ap-
plica, diuinamque in te charitatem excitare,
augere, perficere satage. Nos verò vnde cœ-
pimus ibidem finiamus.

Conclusio,
ECCE
HOMO.

Itaque clamo iterum, iterumque: ECCE
HOMO. O anima Christiana, homo inquam,
propter nos, & propter nostram salutem, re-
probatus à synagoga, cum tanta quanta au-
diuistis impietate : cruci affixus ab Ethnicis,
cum tanta crudelitate : oblatuſ à Patre, cum
tanta charitate : deploratus à Matre, cum
tanto dolore : susceptus ab Ecclesia, cum
tanto honore: ECCE HOMO. Intuimini
& imitamini eū, singula membra corporis i-
psiūs :

Aspiciant
eum.

ADMIRATIO ET AMOR.

37

pius: & cum matre vestra Ecclesia honorate eum; non verbis tantum & lingua, sed magis opere & veritate. **ECCĒ HOMO.** Pontifices. Aspicite ergo eum vos inprimis o pontifices, & pastores: aspicite summum Pontificem, & Pastorem, animam suam ponentem pro ouibus suis; vt & vos ad id præstandum armemini.

Sacerdotes. Aspicite sacerdotes primum sacerdotum, hostiam immaculatam Patri immaculatè offerrentem; vt & vos sancti & immaculati existentes, Sanctissimam hostiam istam quotidie sanctè offerre Deo valeatis. Aspicite Reges, Nobiles, Domini, Regem regum & Dominum dominantium, corona spinea redimitum, pendentem in cruce; vt vos tum à tyrannide, tum ab omni inordinato honoris ambitu absterreat.

Reges.
Apo. 19. 14 Aspicite iudices supremum iudicem, iniustè condemnatum; vt vos vestri admoneamini officij. Aspicite denique verbis vos alloquar Apostoli; O Christiani vniuersi. Iudices.
Omnes ex
D. Paulo.
Heb. 12. 2. *Aspicite ad autorem fidei, & consummatorem IESVM; qui proposito sibi gaudio, sustinuit crucem confusione contempta.* Aspiciamus igitur dilectissimi, ad autorem fidei nostræ, illique fidem datam seruemus fideliter; aspiciamus ad consummatorem IESVM; vt & nos, iuxta vocationem quilibet suam consummati reperiatur.

Sustinuit ille voluntariè crucem propter nos: sustineamus nos quoque ea, quæ nobis imposita fuerint, libenter, & alacriter. Contempsit confusionem Dominus

PAS. DNI. NOSTRI IESV CHRI.

minus I E S V S ; cui omnis honor & gloria de-
 bebatur, confusionem nostri causa toleran-
 do : contemnamus & nos, qui omni confu-
 sione digni sumus eam , propter illum , ob-
 secro & obtestor : ita vt nullum , propter
 quamuis confusionem tolerandam , pecca-
 tum mortiferum committamus vnquam. Id
 enim si fecerimus, ad propositum gaudium
 perueniemus certissimè ; Vbi CHRISTVM
 I E S V M Dominum nostrum, viuentem
 & regnâtem in æternum videbi-
 mus. AMEN.

consolatione. nūquid. pmouēdo dispēset. vide remis
 ias dedi. s. c. pr. s. e. literas. vbi pp cū talib⁹
 in pterarium videbat in clericatu dispensat. s3
 quia periculum fuit a papa. nam et epūs poterat. vt
 ti. c. vl.

tonicum. facit qd̄ diri. s. c. pr.

ficiū. intelligo duplex quia in psonatu vel digni
 tate etiam sine cura
 vt. s. c. pr. non cre
 do qd̄ dispētare pos
 sit. ad hoc in eodez
 c. 7. de prebē. c. vlē.
 et de s3 de elect. du
 dum. ij.

re sine dispēsatiōe
 moueri nō p̄t.

ho cū qd̄ p se. dispē
 sē. vt p̄missio nō ob
 fectu valeat ad bñ

etiam si curam ani
 beat. pmoueri. ne

actu dispensatōis
 quā exorbitantem a

portet veluti odiosā
 gi nisi vnicum bene

obtinere. dem.

is cū quo fuit per
 sē ap. dispensatus

Tale. quianō pa
 tñū imediare super
 quo nō p̄t episcop⁹
 etiā cū legitimo di
 spensare fm vincē.
 s. e. tua. gof. in sū.
 huius ti. s. circa a
 liud. bar. baxē. lvi.
 di. i sū. ber. et pe. s
 s̄ap. in p̄di. d̄cre. ex
 tua. et inno. e. t̄p. c.
 vl. fm io. qui s3 no.
 lvi. di. i summa. tā.
 in dicra decre. s3 di
 xit vincē. qd̄ si tamē
 esset epūs hoc face

et. gof. s. de elec. innotuit. ray. in sum. b7 ti. et
 ent. q̄m. ad. c. m. v. p. a. e. ti. s3

episcopo q̄ dispensauerit cum tali q̄ possit ad
dines et simplex beneficium promoueri, et post
ro de defectu impetret dispensatio super plural
bñficioz nō valeat dispensatio ppter eandem r
nō est verisimile. 22. Etus tribus de caus ordin
a Defectus iste defe ficioz p̄motionē ipe
ab ordinis prerogatiua. xxi. di. c. penulti. et vlt
p̄zela. inter dilectōs

. de dignit. neq;
famosis. secūdo ob
detestationem pat
ni criminis q̄ pū
nitur in filio vt per
id puniat pater. xx
iij. q. iij. §. sed qui.
ff. q̄ metus causa. l.
iste quidem. §. vlt.
tercio ppter incōti
nentiā paternā q̄ ti
metur in filio. iuxta
illud. sepe solet fili
us 22. vi. q. vi. §. ve
rū. et ideo stilus est
curie. si paterne nō
sit. 22. defectus aut
est s; nō culpa. lvi.
di. nasci.

b Omnes. caute
ponitur hoc in dis
pensatione. et sup
b vide q̄d no. ber.
et moderni s. e. l.

vt nō obstāte dfe
liū quē patif ad o
nes p̄moueri val
tere bñficiū. ec si
beat aiarū dispē
tacito de p̄dco r
modū obtineat a
ta vt duo aut pla
similē curā bñtia
cipere si ei alē can
ferant et ea simul
tinere talis dispe
nō sit verisimile te
cū illo p̄dictū pat
fectū voluisse si be
expressum eidē i
beneficioz bñfici

Bonifacius VIII

Liber Sextus Decretalium,

Speyer, P. Droch, 17 VIII 1481. 2°

HC 3600, GW 4876, IBP 1186

ISTC ib 00992000

fragm. k. § 1

= 1468103 (Horien)

